

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is bedoeld om een beter zicht te bieden op het weerstandsvermogen van de gemeente in relatie tot de risico's. Met deze informatie is een betere beoordeling van de financiële positie mogelijk.

Het is de gemeente vrij om een beleidslijn te kiezen voor het bepalen van het weerstandsvermogen en het risicoprofiel. In september 2019 is het beleid ten aanzien van reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicobeheersing aan uw Raad voorgelegd, waarmee de oude beleidslijn komt te vervallen.

Met weerstandsvermogen wordt het totaal aan direct beschikbare middelen bedoeld waarmee niet-begrote en niet-verzekerde financiële risico's kunnen worden opgevangen. Een goed inzicht in het weerstandsvermogen is essentieel bij het beoordelen van de financiële positie van een gemeente.

2.2 Weerstandscapaciteit en -vermogen

Risicoprofiel

Omdat het gaat om niet of nauwelijks te kwantificeren risico's wordt gewerkt met onderstaande klasse-indeling om toch een waarde aan elk significant risico te kunnen plaatsen. In de tabel daaronder staan de significante risico's zoals die binnen de gemeente Meerssen zijn bepaald.

Klasse-indeling kans en gevolg

Klasse	Frequentie	Weging	Bandbreedte	Vaste waarde van X	Beslag op weerstandsvermogen
1	≤ 1 keer per 10 jaar	10%	X > € 1,0 miljoen	€ 2.500.000	€ 250.000
2	1 keer per 5-10 jaar	30%	€ 500.000 < X > € 1.000.000	€ 750.000	€ 225.000
3	1 keer per 2-5 jaar	50%	€ 200.000 < X > € 500.000	€ 350.000	€ 175.000
4	1 keer per 1-2 jaar	70%	€ 50.000 < X > € 200.000	€ 125.000	€ 87.500
5	≤ 1 keer per jaar	90%	X < € 50.000	€ 25.000	€ 22.500

Significante risico's

Klasse	Nr.	Omschrijving risico	Weging	
			Begroting 2020	Jaarstukken 2018
	0	Solidariteitsbijdrage opvang vluchtelingen en huisvesting statushouders	<i>vervallen</i>	€ 300.000
1	1	Bestuurlijke risico's	€ 250.000	€ 250.000
	2	Risico's 2D's (WMO en Jeugd)	€ 250.000	
2	3	Vergrijzing (krimp)	€ 225.000	€ 225.000
	4	Diverse milieurisico's (bodemverontreiniging)	€ 225.000	€ 225.000
3	5	Rampenbestrijding	€ 225.000	€ 225.000
	6	Verzekeringen (eigen risico)	€ 175.000	€ 175.000
	7	Risico rondom lager niveau onderhoud gebouwen	<i>vervallen</i>	€ 175.000
	8	Risico rondom lager niveau onderhoud wegen	<i>vervallen</i>	€ 175.000
	9	Risico rondom A2	<i>vervallen</i>	€ 175.000
	10	Juridische aangelegenheden (aansprakelijkheid & fraude)	€ 175.000	€ 175.000
	11	Toenemende criminaliteit	€ 175.000	€ 175.000
	12	Gemeenschappelijke regelingen/deelnemingen	€ 175.000	€ 175.000

	13	WSW	<i>vervallen</i>	€ 175.000
	14	Verplichte automatiseringsprojecten/continuïteit	€ 175.000	€ 175.000
4	15	Archeologische onderzoeken	€ 87.500	€ 87.500
	16	Risico's inzake Oyens & van Eeghen-beleggingen	€ 87.500	€ 250.000
Totaal significante risico's begroting 2020			€ 2.225.000	3.137.500

Alle bovengenoemde risico's zijn risico's waarvan de "echte" financiële omvang (nog) niet bepaald kan worden en waarvan ook nog niet zeker is of en wanneer zij zich voor gaan doen. Het betreft met name externe risico's die niet of nauwelijks beïnvloedbaar zijn.

Ten opzichte van de laatste risico-inventarisatie bij het opstellen van de Jaarstukken 2018 is het risicoprofiel afgenomen naar € 2,2 miljoen. Onderstaand een beknopte toelichting op de verwerkte mutaties.

- Het risico rondom de solidariteitsbijdrage voor de statushouders (0) komt te vervallen, in de praktijk blijkt dit risico mee te vallen. De verwachte toestroom van statushouders is veel minder hoog dan verwacht.
- Met het vervallen van de bestemmingsreserve voor de decentralisaties komen eventuele tekorten uit hoofde van de uitvoering van de WMO en Jeugd direct ten laste van het resultaat. Door het ontbreken van de buffer in de vorm van de bestemmingsreserve wordt hiervoor in het weerstandsvermogen een risico (2) opgenomen.
- Als gevolg van de in 2019 vastgestelde actuele beheerplannen voor wegen en gebouwen komen de risico's op deze posten te vervallen (7 & 8).
- Het risico uit hoofde van de WSW (13) komt te vervallen, mutaties uit eventuele lagere bijdrage rijk worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- Het risico inzake de beleggingen bij Oyens & van Eeghen (16) is verminderd doordat de omvang van de beleggingsportefeuille is afgenomen doordat tranches zijn terugbetaald. Daarnaast komen we korter bij de einddatum van de beleggingen waardoor ook het risicoprofiel afneemt.

Hieronder worden de belangrijkste risico's nader toegelicht:

Bestuurlijke risico's (1)

In de afgelopen jaren zijn er nogal wat colleges en/of wethouders geweest die de periode van 4 jaar niet hebben volgemaakt. Dit zorgt dan voor extra kosten in verband met wachtgeld verplichtingen.

Bodemverontreiniging (4)

De gemeente Meerssen heeft een medeverantwoordelijkheid bij de uitvoering van de Wet Bodembescherming en het besluit bodemkwaliteit.

Risicovolle locaties waarop de Wet Bodembescherming en het besluit bodemkwaliteit van toepassing zijn, en waarvan de gemeente eigenaar is of waarvoor (vroegere) eigenaren niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld zijn:

1. Voormalig veilingterrein aan de Kloosterweg;
2. Voormalig lager Aan de Pletsmolen;
3. Voormalige vuilstortplaatsen (VOS locaties);
4. De voormalige groeve Kruisberg;
5. Voor alle wegen in Meerssen geldt een extra risico m.b.t. asbest.

Maatregelen risicobeheersing:

1. Bij verwerving van grond wordt een bodemonderzoek (maximaal vijf jaar oud) van de verkoper verlangd c.q. laat de gemeente de bodem vooraf onderzoeken;
2. Bij bouwplannen zal een (historisch) bodemonderzoek uitgevoerd moeten worden;
3. De gemeente beschikt verder over een asbestkansenkaart, een bodemkwaliteitskaart, een ontgravingskaart en een kaart met bekende onderzoekslocaties. Voor PFAS dient deze aangepast te worden;

4. De bodemkaarten zijn gedigitaliseerd en worden op deze wijze intern en extern gedeeld.

Naast de risicovolle locaties spelen de ontwikkelingen rondom het handelingskader voor PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) houdende grond en de richtlijn CROW 400 voor werkzaamheden in of met verontreinigde bodem. Het handelingskader en de richtlijn verplichten opdrachtgever en uitvoerders van grondwerkzaamheden en transporteurs en verwerkers van grond tot het doen van aanvullende onderzoeken en het nemen van aanvullende maatregelen.

Maatregelen risicobeheersing:

De problematiek is op regionaal niveau via de VNG en IPO kenbaar gemaakt aan de staatsecretaris, met de vraag om op korte termijn met een oplossing te komen.

Aanvullend risico:

1. De wettelijke richtlijn CROW 400 is niet vastgesteld. Toch zullen de aanvullende kosten die deze richtlijn met zich mee brengt ten laste komen van de gemeente.
2. Inzameling van grond via milieuparken kan als gevolg van de PFAS stagneren. Dit heeft tot gevolg dat de kans op illegale stort van grond vergroot. Indien de kosten voor het opruimen hiervan niet kunnen worden verhaald, komen deze ten laste van de gemeente.

Milieubelastende risico's (4)

Met als uitgangspunt "de vervuiler betaalt en de overheid verhaalt" is titel 17.2 (Milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan) per 1 juni 2008 toegevoegd aan de Wet milieubeheer. Onder milieuschade wordt in dit verband verstaan: aanmerkelijke schade aan bodem, water en natuur. Bij milieuschade aan de natuur gaat het naast schade aan beschermde soorten en natuurlijke habitats, maar ook om woon-, leef- en of werklocaties. Ook in andere, niet specifiek omschreven gevallen waarin schuld of nalatigheid kan worden verweten, geldt een aansprakelijkheid.

Consequenties voor de gemeente:

Afhankelijk van waar de schade ontstaat en van wat voor schade er sprake is, wordt bepaald wie het bevoegde gezag (overheidsorgaan) is. In de voorkomende gevallen dient het college als bevoegde gezag in eerste instantie te bepalen of de dreigende schade onder de nieuwe titel van de Wet milieubeheer valt. Daarna dient een uiteenlopend scala van maatregelen te worden genomen, eventueel in overleg met een of meerdere andere overheidsorganen welke tegelijkertijd in dezelfde zaak bevoegd gezag zijn.

Aansprakelijk voor de kosten zijn degene(n) die de veroorzakende beroeps- of bedrijfsmatige activiteit verrichten. Dit kan de eigenaar zijn maar ook de inrichtinghouder of iemand anders die de feitelijke handeling verricht. Naast een onkostenvergoeding kunnen ook de kosten van het voorkomen, beperken en herstellen van de schade in rekening worden gebracht.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

De uitspraak van de Raad van State met betrekking tot het PAS heeft verstrekkende gevolgen voor (bouw)projecten en werkzaamheden die nadelige gevolgen van stikstof hebben voor de natuur. Omdat de beoordeling via het Pas is komen te vervallen, dient een passende beoordeling gedaan te worden aan de hand van de daarvoor aangewezen toets (ADC-toets) of rekentool (AERIUS). De aanvullende kosten hiervoor komen ten laste van de aanvrager van de vergunning of melding.

Maatregelen risicobeheersing:

De bevoegde gezagsorganen werken samen om te komen tot een provinciale beleidslijn voor toekomstige vergunningverlening op basis van de ADC-toets of rekentool. Het streven is deze beleidslijn inclusief handreiking dit najaar beschikbaar te hebben.

Extreme weersomstandigheden (5)

Uitgaven als gevolg van stormschade, wateroverlast door extreme regenval, gladheidsbestrijding.

Brandweer Zuid-Limburg (5)

De brandweer Zuid-Limburg volgt momenteel een proces dat in 2022 moet leiden tot besluitvorming waarbij fundamentele keuzes worden gemaakt ten aanzien van de inrichting van de brandweezorg. De financiële consequenties hiervan zijn nog ongewis. De noodzaak om fundamentele keuzes te maken wordt veroorzaakt door diverse ontwikkelingen, zoals:

- de implementatie van de Omgevingswet met een veranderende rol van de brandweer op het gebied van risicobeheersing (van controleur naar adviseur);
- het landelijke project RemBrand waarbij wordt geëxperimenteerd met verschillende opkomsttijden afhankelijk van de risico's en de genomen risicobeheersingsmaatregelen;
- de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's;
- de toenemende druk op het stelsel van vrijwilligheid door demografische, maatschappelijke en juridische ontwikkelingen;
- de steeds strengere eisen die worden gesteld aan de brandweermensen.

Beheerplan gemeentelijke gebouwen (7)

Wij verwijzen hierbij naar de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'.

De financiële gevolgen van het accommodatiebeleid, zijn meegenomen in deze begroting.

Beheerplan wegenbeheer (8)

Wij verwijzen hierbij naar de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'.

Aansprakelijkheidsstellingen en frauderisico's (10)

Gevolgen van rechterlijke uitspraken over rechtmatig overheidshandelen (zelfstandige schadebesluiten) worden niet vergoed door de verzekering. Rechterlijke uitspraken waarbij de gemeente wordt veroordeeld tot schadevergoeding en/of proceskostenvergoeding indien bestuurlijk handelen niet conform de normen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is verlopen. Er is sprake van een toenemende claimbewustheid bij burgers en bedrijven. De jurisprudentie neigt steeds meer naar slachtofferbescherming.

Maatregelen risicobeheersing:

In preventieve zin wordt de kwaliteit van ambtelijke advisering en van bestuurlijk handelen intern juridisch gecheckt. In gecompliceerde en specialistische kwesties worden deskundigen ingehuurd. Waar mogelijk wordt aan bemiddeling gedaan teneinde onnodige bezwaarprocedures te voorkomen. Bij uitvoering van gemeentelijke werkzaamheden dient de uitvoerder zich te houden aan de gestelde eisen (bijv. t.a.v. verkeersveiligheid CROW) en zal de aansprakelijkheid afdoende worden geregeld. De gemeente zorgt voor voldoende toezicht.

Vandalisme (11)

Uitgaven als gevolg van vandalisme.

Maatregelen risicobeheersing:

In de Algemene plaatselijke verordening zijn regels opgenomen ter bestrijding van graffitivandalisme. Door intensivering van handhaving wordt vandalisme deels voorkomen en de verhaalbaarheid van schade vergroot.

Participatiewet en eigen risico BUIG-budget / SZMH (12)

De uitgaven binnen de Participatiewet zijn afhankelijk van het aantal uitkeringsgerechtigden, het aantal personen in een re-integratietraject en het aantal aanvragen bijzondere bijstand. Doordat de economie fluctueert zijn deze uitgaven niet te voorspellen. Het verloop zal zo goed mogelijk gemonitord worden en in de P&C-momenten zullen de ontwikkelingen aangegeven worden. Ook zullen we de beleidsontwikkelingen van de Rijksoverheid volgen en waar dit gevolgen heeft, hier op anticiperen.

MTB (13)

De financiële situatie is nog steeds te kenschetsen als onzeker. De financiële situatie bij MTB kwalificeren wij dan ook vooralsnog als een gemeentelijk financieel risico. De rijksbijdrage per SW-plaats wordt gefaseerd met circa € 5.000 verlaagd.

In 2015 is een incidentele voorziening getroffen van € 3,0 miljoen, waarvan de gemeente Meerssen 10% bijdroeg, ten behoeve van het creëren van een voorziening voor afwikkeling van personele kosten. De te verwachten tekorten gaan afnemen van € 4.450.000 in 2017 naar € 4.150.000 in 2018 en € 4.005.000 in 2019/2020.

Op basis van voorbesprekingen met de directie van de MTB zal het resultaat 2019 minder nadelig zijn. Dit betekent dat we in de 2e bestuursrapportage € 50.000,- kunnen afboeken op onze bijdrage in het exploitatietekort 2019. Daar de MTB geen meerjarenbegrotingen kent, wordt deze mutatie in de 2e

bestuursrapportage 2019 structureel in deze meerjarenbegroting verwerkt. Op zichzelf is dit risicovoller begroten.

Uitgangspunten weerstandsvermogen

De gemeente Meerssen gaat bij de berekening van het weerstandsvermogen uit van de volgende 4 stellingen:

1. bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de berekeningen omdat de raad hiervoor al een doel heeft vastgesteld en er mogelijk al bindende afspraken over zijn gemaakt;
2. bij de berekening van het weerstandsvermogen wordt geen rekening gehouden met de onbenutte belastingcapaciteit omdat de gemeente Meerssen uit gaat van het going concern principe;
3. risico's in de processen zelf worden niet meegenomen, maar direct verbeterd;
4. de benodigde ratio van het weerstandsvermogen dient minimaal 1,4 te zijn.

De ondergrens van de algemene risicoreserve is vastgesteld op basis van de berekende risico's maal de minimale weerstandsratio van 1,4. De factor 1,4 is door uw raad vastgesteld in de Nota reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicobeheersing 2019. Op basis van de nieuwe stand van de significante risico's, € 2.225.000, en de factor 1,4 bedraagt het saldo van de algemene risicoreserve per 1 januari 2020 € 3.115.000.

Ontwikkeling algemene reserve 2019-2022

Hierna volgt de prognose van de ontwikkeling van de algemene reserve over de jaren 2019-2022

<i>(bedragen x € 1.000)</i>		Onttrekking	Storting	Saldo
Algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2018				4.890
1	Primitieve begroting 2019			
	- Wijzigingen weerstandscapaciteit	-1.095	525	
	- Invoering omgevingswet	-50		
	- Gids gelden	-10		
	- Zwembad Meerssen	-30		
	- Verbeterplan toekomst bestendige organisatie	-50		
	- Reserve afdekking kapitaallasten projecten	-2.000		
	- Extra capaciteit bouwtoezicht	-60		
	- Budget inkeerregeling coulance	-27		
	- Eenmalige exploitatielast begraafplaatsen	-47		
2	Amendement LED		234	
3	Leefbaarheidsfonds	-7		
4	Amendement mantelzorgcompliment	-15		
5	Bijdrage St. Joseph speeltuin	-16		
6	Verkenning invoering regieorganisatie	-80		
7	Exploitatiebijdrage de Gansbeek	-33		
8	Opstellen geluidmeetplan	-9		
9	Implementatie omgevingswet	-25		
10	Terugstorting desintegratiekosten 2018 SZMH		37	
11	Terugstorting aankoop speeltoestellen 2018		12	
12	Accommodatiebeleid		3.000	
13	Nota Reserves, Voorzieningen, Weerstands-			
14	vermogen en risicobeheersing		23.413	
15	Batig saldo 2018		596	
16	Bestemming rekeningsaldo 2018	-210		

17	Incidentele lasten accommodatiebeleid	-122		
18	Beslispunt 20 buitensport accommodatiebeleid	-51		
19	Inzet personeel derden	-50		
20	Aanvulling reserve P&O	-300		
21	BsGW-project "waarderen op gebruikersoppervl.	-74		
22	Bijdrage Provincie in extra kosten regieorg.		34	
23	Actualisatie risicoprofiel bij begroting 2019		293	
	Voorstellen 2019	-4.361	28.144	23.783
	Algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2019			28.673
1	Invoering omgevingswet (primitieve begroting 2018)	-50		
2	Kosten Homestart	-30		
3	Accommodatiebeleid	-25		
4	Bijdrage Veiligheidsregio	-66		
5	Implementatie omgevingswet	-240		
6	Doorontwikkeling huiskamerprojecten & prof.onderst.	-25		
7	Inhuur verbeterplan P&C	-20		
8	Procesondersteuning Buurtnetwerken	-30		
9	Invoeren digitaal wandelknooppuntensysteem	-30		
10	Frictiekosten regie gemeente	-3.226		
11	Aanpassen regionale kwaliteitskaart	-8		
12	Meetpunten luchtkwaliteit/fijnstof	-6		
13	Toezicht projecten Nutsbedrijven	-16		
14	Uitgaven verbeterplan sociaal domein	-50		
15	Begrotingstekort 2020	-214		
	Voorstellen 2020	-4.036	-	-4.036
	Algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2020			24.637
1	Kosten Homestart	-30		
2	Bijdrage Veiligheidsregio	-42		
3	Procesondersteuning Buurtnetwerken	-30		
4	Frictiekosten regie gemeente	-1.170		
5	Toevoeging saldo Reserve huisvesting Onderwijs		2.259	
6	Begrotingstekort 2021	-464		
	Voorstellen 2021	-1.736	2.259	523
	Algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2021			25.160
1	Bijdrage Veiligheidsregio	-18		
2	Frictiekosten regie gemeente	-238		
3	Begrotingstekort 2022	-300		
	Voorstellen 2022	-556	-	-556
	Algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2022			24.604
1				
	Voorstellen 2023	-	-	-
	Algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2023			24.604

In het totale saldo van de algemene reserve 31-12-2019 is ook het restant van het geoormerkt rekeningssaldo 2010 (€ 750.000) opgenomen, zijnde € 51.243 (waarvan € 37.747 resteert voor het leefbaarheidspotje).

Inventarisatie huidige weerstandscapaciteit

Ten aanzien van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Onder *incidentele weerstandscapaciteit* wordt verstaan: het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit invloed heeft op bestaand beleid. Voorbeelden zijn de post onvoorzien, de algemene (risico)reserve en de stille reserves.

De *structurele weerstandscapaciteit* bestaat uit de middelen die permanent (structureel) ingezet kunnen worden om financiële tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Voorbeeld: onbenutte belastingcapaciteit.

Weerstandscapaciteit binnen de huidige exploitatie

a. van incidentele aard:

- Elke gemeente moet op basis van het eigen beleid een reëel bedrag ramen voor de reguliere post onvoorzien. Wij hanteren een jaarlijks bedrag van € 50.000.

b. van structurele aard:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Onroerende zaakbelastingen
Als maatschappelijk aanvaardbare norm wordt de OZB-opbrengst volgens de art.12 richtlijn genomen.
- Leges: norm: kostendekkend

De beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit 2019/2020 van de gemeente Meerssen wordt berekend uit de som van de algemene reserve plus de algemene risico reserve. De verwachte weerstandscapaciteit per 1 januari 2020 bedraagt:

Algemene reserve	€ 28.673.000	
Algemene risicoreserve	€ 3.115.000	+
Totale weerstandscapaciteit	€ 31.788.000	

Ratio weerstandsvermogen

Ten aanzien van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen: } \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit: € 31.788.000}}{\text{Impact van de risico's: € 2.225.000}} = 14,3$$

Dit is als uitstekend te kwantificeren zoals ook blijkt uit onderstaande beoordelingstabel. Deze ligt ook ruim boven het minimale niveau van 1,4 dat in de Nota reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicobeheersing 2019 is vastgesteld.

Score	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$X > 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x > 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < X > 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < X > 1,0$	Matig
E	$0,6 < X > 0,8$	Onvoldoende
F	$X < 0,6$	Ruim onvoldoende

2.3 Overzicht van de overige risico's

Hieronder volgen de risico's die niet zichtbaar vertaald zijn in de reeds opgesomde risico's of een nadere toelichting verdienen.

Risico's in de grondexploitatie

- **3^e Fase Centrumplan Meerssen:** De verbouwing en de herbestemming van de Proosdijschuur is afgerond en bij de provincie Limburg is om definitieve vaststelling van de subsidie verzocht.
- **Centrumplan Ulestraten:** De marktpartij die de ontwikkeling van Wonen Meerssen heeft overgenomen, Bots Bouwgroep BV, is de omgevingsvergunning aan het voorbereiden. Mocht deze ontwikkeling onhaalbaar blijken en geen doorgang vinden, dan ontvangt de gemeente geen opbrengsten van de verkoop van gronden en opstallen (oude gymzaal en voormalig raadhuis/bibliotheek).

Voor verdere informatie over de projecten wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Illegaal grondgebruik

Voor wat betreft illegaal (zonder toestemming) in gebruik genomen grond loopt de gemeente op het moment al inkomsten mis door hier geen vergoeding/huur voor te ontvangen. Maar het grote risico wordt gelopen door de verjaringstermijnen die wettelijk gelden, en waardoor de gemeente op den duur het eigendom van de grond verliest of al verloren is. Binnen gestelde termijnen kan hier wel schadevergoeding voor geëist worden, maar deze juridische procedures kosten zowel geld als arbeidsuren.

Daarnaast zouden deze gronden ook verkocht kunnen worden, wat een eenmalige opbrengst betekent voor de gemeente. Met ca. 18.000 m² illegaal grondgebruik en een verkoopprijs tussen de €15,- en €50,- p/m² (op basis van het huidige Grondbeleid) ligt er 'geld op straat'.

Daarbij biedt het huidige Grondbeleid niet de handvaten om deze opgave aan te pakken, en is de huidige functie structureel onderbezet om de totale werkvoorraad op de langere termijn aan te kunnen.

Beheerplan kunstwerken

Voor het regulier onderhoud zijn de benodigde middelen aanwezig. Voor de vervangingen van kunstwerken is structureel € 150.000 opgenomen. Wij verwijzen hierbij naar de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'.

Invoering vennootschapsbelastingplicht

Voor de risico's rond om te vennootschapsbelasting wordt verwezen naar het programma Vpb.

Rapport Berenschot

In september 2019 is het definitieve rapport van bureau Berenschot naar de toekomstbestendigheid van de gemeente Meerssen door de raad behandeld. In deze begroting is rekening gehouden met de extra benodigde middelen voor het vormen van een regiegemeente.

2.4 Kengetallen financiële positie

Als gevolg van art. 11 van het BBV moeten de volgende kengetallen worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	Rekening	Begroot	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.a Netto schuldquote	124,6%	134,4%	159,5%	161,8%	162,1%	157,9%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-9,9%	11,5%	29,8%	34,9%	37,0%	34,6%
2. Solvabiliteit	30,6%	31,4%	28,2%	27,0%	26,8%	27,1%
3. Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
4. Structurele exploitatieruimte	-2,7%	0,5%	-0,5%	-1,0%	-0,7%	0,1%
5. Belastingcapaciteit	137,5%	138,8%	143,7%			

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, grondexploitatie en de solvabiliteitsratio hebben betrekking op de balans. De overige kengetallen hebben betrekking op de exploitatie.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente Meerssen ten opzichte van de eigen middelen. Hoe lager de netto schuldquote, hoe lager de relatieve schuldenlast. De netto schuldquote stijgt door toename van de schulden (vreemd vermogen) of afname eigen middelen. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Zo kan bijvoorbeeld een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Dit is het geval bij de gemeente Meerssen.

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen berekend. Normaal bevindt de gecorrigeerde netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100%. Worden de verstrekte leningen aan Wonen Meerssen meegerekend als bezit van de gemeente dan wordt de netto schuldquote een stuk positiever. De stijging van de netto schuldquote wordt voornamelijk veroorzaakt door toekomstige investeringen en/of afname van eigen middelen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin gemeente Meerssen in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe beter de gemeente hiertoe in staat is. Een gangbare norm voor de solvabiliteitsratio is > 25%. De solvabiliteitsratio is vanaf 2020 vrij constant.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. In december 2015 heeft de gemeenteraad besloten tot een eindafrekening van alle actieve grondexploitaties en passieve grondexploitaties. Derhalve is dit kengetal niet van toepassing.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een negatieve ratio is de gemeente structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten te dekken. Hoe hoger het positief percentage, hoe flexibeler de gemeente is om in te springen op wijzigende omstandigheden.

Belastingcapaciteit

De indicator belastingcapaciteit geeft aan hoe hoog de gemiddelde woonlasten voor een gezin zijn in de gemeente Meerssen ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Uit deze indicator blijkt dat de gemeente Meerssen ruim boven het landelijke gemiddelde zit. Echter moet hier worden aangegeven dat een goede vergelijking met Nederlandse gemiddelden nagenoeg niet te maken is. Dit omdat de uitgangspunten bij de berekening van de cijfers sterk verschillen. Bovendien bestaan er met betrekking tot afvalstoffenheffing en rioolrechten verschillende tariefsystemen waardoor het opstellen van een representatieve vergelijking niet mogelijk is.

Het is niet mogelijk deze indicator te verstrekken voor een reeks van 3 jaren (2021-2023). We kunnen de toekomstige lastenontwikkeling binnen de eigen gemeente wel inschatten aan de hand van onze meerjarenbegroting maar indicatieve landelijke gemiddelden zijn niet beschikbaar voor die jaren. Elke eigen interpretatie zou een gok zijn die niet aansluit bij de werkelijkheid en in die zin dan ook onjuiste informatie verschaffen. Daarom is er voor gekozen deze indicator voor de toekomstige jaren niet in te vullen in afwachting van betrouwbare landelijke indicatieve gemiddelden.

